

## A HAS EZEREGYÉJSZAKÁJA

Irodalmunk története akár étkezési szokásainké, gyomrunké is lehetne. Hiszen nincs olyan prózaírónk, aki meg ne örökölt volna kiadós – vagy soványka – ebédek, früstökök, falatozások, ivászatok emlékét, hangulatát. Étkezési kultúránk talán jobban árulkodik rólunk, mint bármi más. Ki, hol, hogyan, mennyiért, milyen hozzávalókból készíti, fogyasztja ételét: meghatározó honunkban.

A napokban megjelent, Krúdy Gyula írásaiból összeállított válogatás is ezt a jelenséget mutatja be. A megragadó stílusban megírt könyv régi idők, régi szokások emlékét adja át a ma olvasóinak. Csak szégyenkezhetünk: mennyit felejtettünk a háborúk, forradalmak, társadalmi változások által felforgatott világban – hogyan lehetett akkor enni, inni! Mennyi csín, szépség veszett ki mára világunkból! Mennyire megváltozott gyomrunk ízlése, befogadóképessége – s mennyire megváltoztunk (hátrányunkra) mi magunk is. A boldog aranykor elmúltát Krúdy maga is diagnosztizálja a Magyar hasak című 1919-es írásában, de az ő prózája (haláláig) a régi szépség, erő és gyomor élvezeteinek áhítatát sugározza.

A régi fogadók, ócska lebujok, füstös kiskocsmák, kávéházak világát, a korabeli polgárok eltűnt közösségi tereit: a mű olvas-tán igen visszakívánja korunk embere. Ezekkel az éttermekkel veszett el egy korszak is, mely a múlt aranyporából merül föl most élénk. Eltűntek azok a bácsik, nénik, akik még tudták, hogy mi való a férfiember hasá-

ba, s milyennek kell lennie a jó konty alá valónak. Eltűntek a Vendelinek, akik áhítattal nézték az asztal mellett szolgálatkészen állva, miképp birkózik meg vendégük a kiadós ebéddel. A mai „vendéglátó-ipari egységek” futószalag-technikája még a legmagasabb árú restaurán-tokban is lehangoló, ha Krúdy írásaival vetjük össze valóságukat.

S hová lettek azok a receptek, ízek, melyek után a másik város-részbe is elzarándokoltak a régi budapestiek? Hová lettek azok a vasúti éttermek, melyeket jól ismert minden utazó? Eltűntek mind. Ezért kell elolvasni ezt a könyvet, földidézve a régi idők ízeit, hogy visszaélmodhassuk magunkat a történelmi idő korábbi időpontjára. Hiszen Krúdy könyve sokkal többet (és mást) mesél el a régi világról, mint történelemkönyveink. Még ha le is fűjjük a megszépítő aranyport, akkor is csak csodálkozhatunk: ilyenek lettek volna eleink?

S ha az olvasó teheti, ezt a remek könyvet inkább ebéd előtt olvassa. Étvágycsinálónak nem is kell több; de utána óvakodni kell attól, hogy maliciózus megjegyzéseket tegyünk a belapátolt kosztra. Ebéd után olvasva hatása elenyész: inkább túltömi az embert a (gondolatban még) elfogyasztott finomság. S ajánlható mindannak, aki ad annyira a főztjére, hogy nem szégyenli a régi idők étkezési szokásait akár a szépirodalomból tanulmányozni: a régi aranykor ízeit, szépségét találva a jó ebéd mellé. (Hét-torony Könyvkiadó)

(dombi)